

Kamerbrief inzake actuele stand van zaken Sudan/Darfur

Graag informeren wij u, mede namens de minister van Defensie, over de actuele situatie in Sudan/Darfur. In deze brief wordt in het bijzonder ingegaan op de instemming van de Sudanese regering met de hybride AU/VN-missie voor Darfur, de door AU en VN opgestelde roadmap en de uitkomsten van de ministeriële Contact Group bijeenkomst in Parijs van 25 juni jongstleden.

Veiligheidssituatie

Hoewel in een aantal gebieden de situatie in de afgelopen periode relatief rustig is gebleken, gaan in andere gebieden de gevechten tussen rebellenbewegingen en het Sudanese regeringsleger door. Ook blijven Arabische militia actief en vinden vooral in Zuid-Darfur tribale gevechten plaats. Bij deze gevechten worden dorpen en burgers getroffen, waardoor het aantal ontheemden toeneemt. Naast gevechten blijft ook de criminaliteit een zorgpunt; de berovingen van auto's, veelal van hulpverleners, blijven toenemen. Uit sommige gebieden worden NGO's genoodzaakt zich (tijdelijk) terug te trekken. Ook de missie van de Afrikaanse Unie in Sudan (AMIS) wordt steeds verder beperkt in haar bewegingsvrijheid. Zo hebben in juni gewapende mannen twee aanvallen uitgevoerd op de AMIS-basis in Abeche (Oost-Tsjaad).

Om deze zorgelijke veiligheidssituatie te verbeteren en een einde te maken aan de wetteloosheid is een effectief staakt-het-vuren noodzakelijk. Nederland blijft zich, ook in EU-verband, sterk maken voor het handhaven en waar nodig opvoeren van de druk op de Sudanese regering en de rebellen. Ook tijdens het bezoek van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking aan Sudan, heeft Nederland de Sudanese regering en rebellengroeperingen aangesproken op de noodzaak een einde te maken aan het geweld en voortgang te boeken in het politieke proces.

Hybride AU/VN-missie

Op 12 juni jongstleden heeft de Sudanese regering ingestemd met de inzet van een - bij voorkeur, maar niet exclusief door Afrikaanse eenheden bemande - hybride AU/VN-vredesmacht. Tijdens het bezoek van een delegatie van de VN-Veilighedsraad aan Khartoem op 17 juni jongstleden gaf minister van Buitenlandse Zaken Lam Akol aan dat deze Sudanese instemming "unconditional" was.

Op 22 juni jongstleden is het AMIS-mandaat met zes maanden verlengd.

Het is positief dat de Sudanese autoriteiten nu formeel hebben ingestemd met de komst van een hybride AU/VN-missie. Mede in het licht van de schrijnende humanitaire en veiligheidssituatie is het van belang dat deze vredesmacht snel geïmplementeerd wordt. De volgende stappen zijn nu de ontplooiing van voldoende gekwalificeerde troepen en de financiering door de VN van de hybride macht. De verwachting is dat het nog zes tot twaalf maanden zal duren voordat de hybride macht operationeel zal zijn. Tot die tijd blijft financiële steun aan AMIS onontbeerlijk. De VS heeft tijdens de Contact Group bijeenkomst in Parijs de VN opgeroepen om te onderzoeken op welke wijze VN-financiering versneld kan worden. Nederland heeft in mei een additionele bijdrage van 10 miljoen euro aan AMIS toegezegd.

Ook stelt Nederland twee officieren kandidaat voor het Light Support Package van de VN aan AMIS, de eerste stap op weg naar een hybride missie.

Hiervan is er inmiddels één geaccepteerd door de VN. Mede op basis van hun rapportages en de verdere ontwikkelingen m.b.t. de implementatie van het Heavy Support Package en de hybride missie zal een eventuele verdere Nederlandse betrokkenheid worden overwogen.

Politiek proces

Om het politieke onderhandelingsproces naar een nieuw vredesproces vlot te trekken, hebben de Speciale Gezant van de VN (Jan Eliasson) en de Speciale Vertegenwoordiger van de AU (Salim Ahmed Salim) op 8 juni jongstleden een roadmap opgesteld. De roadmap kent een concreet tijdsplan en maakt een onderscheid tussen drie fasen: 1) het onder één AU/VN-noemer brengen van alle verschillende initiatieven ten aanzien van Darfur (mei-juni 2007), 2) pre-onderhandelingsfase (juni-juli 2007) en 3) fase van daadwerkelijke onderhandelingen tussen partijen (augustus 2007). Om de speciale vertegenwoordigers van de AU en VN te ondersteunen, is het AU/VN Joint Mediation Support Team (JMST) opgericht dat onder leiding staat van de 'senior representative' van de VN Speciaal Gezant Eliasson, Pekka Haavisto en AU-ambassadeur Sam Ibok.

Eind april is reeds in Tripoli afgesproken dat alle regionale initiatieven (o.a. SPLM, Eritrea, Libië en Centre for

Humanitarian Dialogue) om de niet-ondertekenaars bij elkaar te brengen, geïncorporeerd worden in het AU/VN-initiatief.

Het is van belang dat de roadmap spoedig wordt geïmplementeerd en de AU en de VN leiderschap tonen. Tegelijkertijd is het de vraag is of de rest van dit tijdspad - ingegeven door de humanitaire situatie en de urgentie - realistisch is. Tijdens de onderhandelingen over het Darfur Peace Agreement (DPA) werd duidelijk dat 'deadline-diplomacy' niet werkte. Aan de andere kant dienen de rebellengroeperingen zich te realiseren dat zij niet oneindig de tijd krijgen.

Nederland blijft nauw betrokken bij het politieke proces door het AU/VN-initiatief te ondersteunen en aan te dringen op een snelle implementatie van de roadmap. Bovendien dringt Nederland er bij zowel de SPLM als Eritrea op aan, zich te committeren aan het AU/VN-initiatief. Nederland heeft onderhandelingsexperts aan de VN voorgedragen voor het JMST.

Ministeriële Contact Group bijeenkomst in Parijs

Op 25 juni jongstleden vond in Parijs een ministeriële Contact Group bijeenkomst plaats. Nederland werd vertegenwoordigd door de minister van Buitenlandse Zaken. Het initiatief om deze bijeenkomst te organiseren was een van de eerste daden van de nieuwe Franse minister van Buitenlandse Zaken Kouchner. Naast Nederland namen onder anderen de VN (Secretaris-generaal Ban Ki-moon), de EU, de VS, (Secretary of State Rice), het VK, Duitsland, Noorwegen, Canada, China, Rusland, Egypte en de Arabische Liga deel. Alle deelnemers deden een oproep aan Sudan en de rebellen om de gewelddadigheden te beëindigen. Ook werd de VN opgeroepen om het politiek proces slagvaardiger op te pakken en de roadmap daarvoor zo spoedig mogelijk te implementeren. Bovendien werd de VN verzocht er alles aan te doen om te zorgen voor een spoedige ontplooiing van de hybride AU/VN-missie met VN-financiering. Tenslotte erkenden alle deelnemers de noodzaak van het voortzetten van de (financiële) steun aan AMIS.

Nederland heeft als voorzitter van het wederopbouwproces in Darfur tijdens de bijeenkomst benadrukt dat wederopbouw essentieel is voor duurzame stabiliteit in Darfur. Een staakt-het-vuren, een effectief vredesakkoord en verbeterde humanitaire toegang zijn voorwaarden voor hervatting van het wederopbouwproces en de voorbereiding van een door Nederland georganiseerde wederopbouwconferentie. Intussen bekijkt Nederland samen met andere partners in hoeverre de bevolking nu al ondersteund kan worden.

Het hoge niveau van de deelnemers en de bereidheid om tijdens de Algemene Vergadering van de VN in september wederom bijeen te komen om de voortgang te bespreken, onderstreept het belang dat de internationale gemeenschap hecht aan een oplossing van het Darfur-conflict. Ook de deelname van landen als China, Rusland, Japan en de Arabische Liga is positief. Eveneens positief is de hernieuwde Franse betrokkenheid.

Ontmoeting met SGVN Ban Ki-moon

Op 3 juli heeft de minister voor Ontwikkelingssamenwerking en marge van de Rule of Law-conferentie in Rome gesproken met de Secretaris-generaal van de VN Ban Ki-moon. De minister benadrukte tijdens dit gesprek dat Nederland in zijn hoedanigheid als voorzitter van het wederopbouwproces in Darfur bereid is om mee te werken aan initiatieven om het vredesproces vlot te trekken, waarbij het vooruitzicht van wederopbouw zou kunnen werken als een stimulans voor de rebellengroepen om mee te gaan in vredesinitiatieven.

Sancties

Nederland blijft bezorgd over de situatie in Darfur en acht de voortgang in zowel het politieke als het veiligheidsproces onder de maat. De instemming van de Sudanese regering met de hybride missie is positief, maar mag niet afleiden van het bewerkstelligen van de eigenlijke doelen: 1) een effectief staakt-het-vuren; 2) verbetering van de humanitaire toegang; 3) hervatting van het politieke proces en 4) implementatie van de hybride AU/VN-missie. De druk op de Sudanese regering en andere partijen die het vredesproces dwarsbomen, dient dan ook gehandhaafd te blijven en bij gebrek aan voortgang dienen sancties te volgen.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Drs. M.J.M. Verhagen

De minister voor Ontwikkelingssamenwerking,

Drs. A.G. Koenders